

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 11 (156) листопад 2017 р.

Божественна Літургія з нагоди 400-ліття Луцького Хрестовоздвиженського братства в однойменній церкві 27 вересня 2017 р. Світлина Ігоря Сацика. Докладніше про подію – на с. 5

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

Неділя 24-та після П'ятдесятниці (Лк 8:41–56)

Уже вкотре Євангеліє оповідає нам історію творення Ісусом надзвичайного дива – зцілення недужих та воскресіння із мертвих. Цього разу до Спасителя прийшов начальник синагоги, котрому аж ніяк не личило перед своїми одновітряними звертатися до Нього по допомогу. Проте батьківська любов взяла своє – дванадцятирічна донька лежала вдома на смертному одрі, і вся родина неймовірно страждала. Єдина надія на спасіння була пов'язана з Ісусом Христом.

Дорогою до будинку хворої Його одежі торкнулася жінка, що вже дванадцять літ страждала на важку недугу, і Він одразу відчув це, бо сил Його враз поменшало: «Я відчув, як сила вийшла з Мене. Жінка, побачивши, що вона не втаїлася, тремтячи, підійшла

і, впавши перед Ним, розповіла Йому перед усім народом, з якої причини доторкнулася до Нього і як раптом зцілилася. Він сказав їй: дерзай, дочко! Віра твоя спасла тебе, іди з миром!». (Лк 8:46–48).

Віра хворої жінки була настільки сильною, що вона, попри всі тогочасні заборони бути присутньою зі своєю недугою серед людей, вирішила все ж рятуватися. Рятуватися у вірі. Чим не приклад для наслідування тим, хто занепадає духом, впадає у так звану депресію, опускає руки перед проблемами, вважаючи їх життєвою катастрофою? А вихід, виявляється, завжди є, він оснований на щирій вірі у велич Христа, Якому під силу навіть немислимі дива.

Продовження цієї історії позначене ще більшим чудом, яке створив Христос. Начальнику синагоги повідомили, що вже марно поспішати з поміччю до його домівки, – донька

померла. Проте Ісус не припинив свою ходу: «не бійся, тільки віруй, і спасена буде» (Лк 8:50). Зайшовши з апостолами і батьками в дім, «вславши всіх геть, узяв її за руку і виголосив: дівчино, встань. І повернувся дух її, і воскресла вмиг, і Він звелів дати їй їсти. І здивувалися батьки її. Він же повелів їм нікому не казати про те, що сталося» (Лк 8:54–56).

Чому Ісус велів тримати цю подію в тайні? Бо не віруючі в його силу і так би не повірили факту зцілення й воскресіння хворих, а очевидцям і сам факт дива говорить за себе. Віряни не повинні забувати чудодійної сили молитви. Інколи ми переконуємось у відновленні нашого духу та оптимізму, інколи, впавши у безодню відчаю, воскресемо для подальших дій завдяки помочі Всевишнього. Святе Письмо ми здатні щоденно ілюструвати та підтверджувати

власним прикладом, сповідуючи глибоку віру в те, що просимо. «Просіть, і дасться вам; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам;

бо кожен, хто просить, одержує, і хто шукає, знаходить, і тому, хто стукає, відчинять» (Мф. 7:7, 8).

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця популярна волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштово-відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – 2 грн 49 к. (без вартості приймання передплати). Індекс у поштово-каталозі обласної періодики – 91241. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslaviavolyni.org.ua

ХРОНІКА

Акафіст Холмській Богородиці звучав по-англійськи

Як ми уже повідомляли, 21 вересня, у день Різдва Пресвятої Богородиці та її Холмського чудотворного образу в Луцьку відбулося щорічне паломництво: хресні ходи та богослужіння перед цією святинею, яка датується XI ст. та зберігається в Музеї волинської ікони.

Наприкінці прощі у залі, де постійно зберігається Холмський образ, англомовний священик Євген Маласпіна, клірик нижнього храму Свято-Троїцького кафедрального собору, вперше відслужив перед цією реліквією акафіст Богородиці Холмській у перекладі на англійську мову. Молільниками були викладачі та студенти факультету романо-германської філології Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Потому перед ними виступили літредактор інформаційно-видавничого центру єпархії Віктор Гребенюк – автор цього акафіста – і перекладач, кандидат філологічних наук, доцент СХУ Наталія Добжанська-Найт (обоє вони члени Спільки християнських письменників України).

А 12 жовтня там же о. Євген відслужив цей акафіст на прохання групи вчителів англійської мови, які в цей час проходили навчання у Волинському інституті післядипломної педагогічної освіти.

У Луцьку освятили найбільший прапор України

Канцлер єпархії протоієрей Микола Цап освятив найбільший український стяг 21 вересня, у день Різдва Пресвятої Богородиці.

Чин освячення о. Микола відправив біля Музею волинської ікони на завершення паломництва до Холмського чудотворного образу Божої Матері. Після цього знамено розгорнули на головній площі обласного центру.

Прапор має найбільші розміри у світі й занесений до Книги рекордів України. Його розгортають у різних містах нашої країни.

Відкрито пам'ятну дошку Максимові Гринчишину

Меморіальний знак загиблому в АТО військовикові встановили в Луцьку, на будівлі навчально-виховного комплексу № 9, де навчався боєць. 22 вересня чин освячення відправив староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець.

Зі священнослужителем помолилися рідні та близькі загиблого, колектив школи, представники влади.

Максим Гринчишин народився 12 травня 1979 р. в Луцьку. 14 серпня 2014-го призначений до лав ЗСУ. Був командиром зенітно-ракетного взводу першого механізованого батальйону 72-ї ОМБр. Пізніше став контрактником. Загинув 19 лютого 2017 р. від кулі снайпера поблизу Авдіївки Донецької області.

Капелани вручили нагороду командирів 14-ї бригади

Учасники ГО «Військові капелани Волині» разом із головним військовим капеланом єпархії протоієреєм Михайлом Бучаком 24 вересня відвідали 14-ту окрему механізовану бригаду, якою опікуються вчора.

Під час візиту душпастирі вручили церковну нагороду командирів Олександрові Жакуну та подякували за його мужність, рішучість у боротьбі з ворогом, за любов до України, християнську відданість Батьківщині.

У відповідь воїн подякував капеланам за їхню духовну опіку над військом.

У Ковельському храмі перебували мощі святих

23–25 вересня відбулися Богослужіння в церкві Різдва Іоана Хрестителя, що в районі центру, перед ковчезом із частинками мощей Господнього Предтечі, преподобних Агапіта Печерського, Амфілохія Почаївського та інших Божих угодників.

Святиню для паломництва було надано луцьким Свято-Василівським жіночим монастирем. З нагоди прибуття реліквії настоятель парафії протоієрей Станіслав

— 3 ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ —

Неділя 26-та після П'ятдесятниці (Лк 12:16–21)

Знову Ісус промовляє до апостолів притчами, розповідаючи історію про заможного чоловіка, якому вдалося зібрати небувалий урожай. Добра було стільки, що задумав багатій зруйнувати старі коморитниці та збудувати нові, засипати по вінця добром, аби мати спокій для душі на довгі роки. Але в його плани втрутився голос Божий: «Нерозумний! Цієї ночі душу твою візьмуть у тебе; кому ж дістанеться те, що ти наготував? Так буває з тим, хто збирає скарби для себе, а не в Бога багатіє» (Лк 12:20–21).

Багатство здатне заколисати здорову й мудру думку цілком адекватної людини. Кожен раз суспільство викристалізовує свою формулу земного буття. Конфлікт оснований

таке «відкуплення» не здатне очистити душу від скверни. Чистоту помислів може оцінити тільки Господь за результатами діянь, щирістю прагнень.

Настоятельниця жіночого монастиря відверто ділилася враженнями від епізоду, що трапився з нею особисто. Для відбудови храму потрібні були кошти, які згодився передати успішний бізнесмен. Натомість попросив щиро помолитися за нього. Черниця з подивом зрозуміла далеко не просту істину цього прохання: кожен раз, згадавши у молитві жертводавця, вона відчувала дивний дискомфорт і тривогу, занепокоєння. Тоді зрозуміла чітку різницю між багатством Божим та земним і про далеко не світлі шляхи здобуття матеріальних скарбів жертводавцем. Закономірно, що кожній заможній людині,

між духовними та матеріальними скарбами. Мова не йде про відданість чомусь одному, завжди має бути розумне поєднання двох цінностей. Афоризм, узятий із життя, якнайповніше відображає суть питання – їсти потрібно для того, щоб жити, а не жити для того, щоб їсти.

Сучасний світ спокусливий матеріальними благами як ніколи: досконала техніка, вигадливі гаджети, одяг, косметика, побутові речі, вишукані авто і т. ін. Астрономічні суми на рахунках, наче коштовності у скринях, вселяють у голови скоробагачів думку про власну особливу значимість у цьому світі й небувалу суспільну вагу. Деякі з них навіть не забувають про духовність: згадавши гріховні шляхи здобуття коштів, стараються задобрити Всевишнього будівництвом храмів або великими жертвами. Проте

маючи фантастичні багатства і відаючи про те, що вона все ж смертна, хочеться жити якомога довше. Для цього вони згадують про чудодійні ліки, якісну їжу, зручне взуття та одяг, уважніше дбають про власне тіло, яке є домом для душі. Але інколи буває й так, як у вищенаведеній притчі, – для кого ті багатства припасені? Мова не йде про спадкоємців (вони знайдуться навіть за відсутності власних дітей), а про душу, для якої створюються комфортні умови. Душа не вимагає у вдосконаленні духовних цінностей золота й срібла, будинків, авто і яхт. Душа збагачується добрими помислами та вчинками. І чим більше їх створить людина за життя, тим багатшою постане перед Усевишнім.

Віталій КЛИМЧУК

Беспалов разом із духовенством міського, районного та Ратнівського деканатів відправив Літургію. Пізніше проводили ще Служби Божі, акафісти, молебні.

Як розповів о. Станіслав інформаційній службі єпархії, протягом цих кількох днів перед ковчезом помолилися сотні вірних.

Духовенство взяло участь у заходах до Дня учителя

Ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакин із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михайла 29 вересня взяв участь у урочистостях з нагоди професійного свята працівників освіти. Про це повідомив сайт *Vpba.org*.

У Палаці культури Луцька освітян нагороджували почесними грамотами, подяками, преміями. Зокрема, відзначено й викладача ВПБА Наталію Ротченкову.

Горохівському деканові – 50

З нагоди ювілею протоієрея Андрія Сидора у храмі Вознесіння Господнього, що в Горохові, 29 вересня відправили Божественну Літургію. Свято очолив митрополит Михайл.

обговорено питання опіки, патронату, наставництва, усиновлення.

У Духчі освятили меморіальний знак війнам УПА

У цьому селі Рожищанського деканату настоятель парафії Успіння Пресвятої Богородиці ігумен Яків (Мільян) 2 жовтня відправив чин освячення пам'ятника загиблим односельчанам – воякам Української повстанської армії.

Пам'ятний знак воздвигли на місці дерев'яного хреста, що поставив місцевий житель Петро Кондзерський своєму братові Платону, якого в 1944 р. закатували офіцери НКВС. Він став ініціатором установлення та головним спонсором і цього монумента.

У заході взяв участь, зокрема, сільський голова Олег Бондарук.

Головний капелан єпархії повернувся з Донбасу

Протягом місячної ротації протоієрей Михайло Бучак разом зі священником Сергієм Лівончуком, який опікується луцькими військовослужбовцями Нацгвардії, та капеланами з Володимир-Волинської єпархії проїхали 3000 км уздовж лінії фронту. Вони передусім духовно опікувалися 14-ю окремою моторизованою бригадою, в якій служать воляни.

Душпастирі правили Літургії та молебні, причащали воїнів, проводили духовні бесіди; до святого Воздвиження поставили хреста на спостережному пункті «Панама»; провели зустріч з учнями НВК «Школа I ступеня – гімназія» с. Чмирівка (Старобільський район), що має тісні зв'язки зі спеціалізованою школою-інтернатом I–III ступенів с. Княгининок Луцького районного деканату; у Старобільську помолилися на кладовищі, де похоронені українські воїни, котрі загинули в бою 2014 р. під с. Весела Гора Слов'яносербського р-ну Луганської області.

Волинські капелани разом із волонтерами з Луцька і Рівного взяли участь у святкуванні Дня танкістів, від імені митрополита Луцького і Волинського Михайла вручили військовослужбовцям церковні нагороди. Так само о. Михайло вручив відзнаки комбригові полковнику Олександрові Жакуну та замполітові бригади підполковнику Олександрові Голубеву, командирам підрозділів. Під час святкування дня міста Щастя капелани освятили пам'ятний знак «Я люблю своє місто».

Отець Михайло зазначає, що ротація відбулася під егідою Синодального управління військового духовенства та Центру морально-психологічного забезпечення Збройних сил України. Відчувалась постійна підтримка капеланського служіння з боку військового керівництва на місцях, тож священники змогли приділити більше уваги саме тим підрозділам, котрі найбільше цього потребують.

ВПБА: презентація книг щодо російської агресії

2 жовтня в каміному залі Волинської православної богословської академії презентували книги, які розповідають про російську агресію проти України: «„Братня“ навала. Війни Росії проти України XII–XXI ст.» та «Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле». Про це повідомив сайт *Vpba.org*.

У заході взяв участь один із авторів цих видань завідувач відділу теорії й історії археографії та споріднених джерелознавчих наук Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ, професор кафедри історії України Національного університету «Києво-Могилянська академія» Віктор Брахуненко. Він, зокрема, розповів про фактори, які спонукали науковців написати саме такі книги, та про висновки, які зробили історики щодо сучасної ситуації на сході України і вмістили у цих виданнях.

Ознайомитися з книгами прийшли студенти та викладачі ВПБА.

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2

Духовенство побувало на презентації часопису «Пам'ятки України»

Намісник луцького братського монастиря Воздвиження хреста Господнього ієромонах Никодим (Смілий) та викладач Волинської православної богословської академії священник Ярослав Черенюк 4 жовтня взяли участь у представленні спеціального випуску журналу «Пам'ятки України. Національна спадщина».

Обговорення видання, присвяченого українській волинській державі XIV–XV ст., відбулося у Художньому музеї, що на території Луцького замку. Організував презентацію департамент культури міськради.

Представник консисторії благословив козацький фестиваль

Вице-канцлер та старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний 6 жовтня взяв участь у відкритті фізкультурно-патріотичного фестивалю «Козацькі розваги» в Луцькому національному технічному університеті.

Душпастир відслужив молебень та, передавши благословіння митрополита Михаїла, побажав учасникам заходу здоров'я – і духовного, і тілесного. «Нехай ваші перемоги заохочують інших провадити здорове, благочестиве життя», – підкреслив о. Олександр.

У Луцьку відбувся концерт із нагоди 75-річчя УПА

Протоієрей Олександр Безкоровайний, вице-канцлер та старший капелан єпархії, з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла 7 жовтня побував на концерті «Ми зродились із крові народу».

У Палаці культури обласного центру виступила народна аматорська хорова капела «Посвіт».

Липляни: біля храму буде Петро-Павлівський сквер

У цьому селі Ківерецького деканату, біля церкви Первоверховних апостолів постане однойменний сквер. Таку ініціативу проявили ченці Свято-Миколаївського монастиря з сусіднього с. Жидичин, які опікуються липлянською парафією.

Розпочали роботи з молитви, 7 жовтня провів декан монастирів єпархії та намісник обителі архімандрит Константин (Марченко). Душпастир закликав вірних не дозволяти собі бути байдужими, адже лад у громаді можемо навести лише ми самі.

За інформацією, що надав о. Константин єпархіальній інформаційній службі, задум схвалено головою сільради Юлією Дашук. На невеличкій території планують висадити дерева та облаштувати дитяче містечко. Архімандрит висловлює надію, що спільними силами біля церкви буде гарне місце для духовних роздумів та відпочинку.

Владика Михаїл відвідав Чернівецьку єпархію

Волинський архієрей на запрошення митрополита Чернівецького і Буковинського Данила 8 жовтня взяв участь у святковому Богослужінні з нагоди освяти нижнього храму кафедрального собору Ікони «Всіх скорботних радість» в обласному центрі.

Згідно з повідомленням сайту *Cerkva.info*, торжество очолив Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет.

Декан собору вшанував загиблих співробітників СБУ

Протоієрей Микола Нецькар, благочинний кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку, з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла взяв участь у заході, присвяченому вбитим бійцям української спецслужби – учасникам АТО.

8 жовтня у Волинському обласному академічному музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка священник звернувся до особового складу СБУ у Волинській області та інших запрошених із душпастирським словом.

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ОЛТАР – ДЛЯ ЙОГО СЛУЖИТЕЛІВ

Запитання: Чому жінкам не можна входити у вівтар?

Щодо входження до вівтаря існують правила, прийняті древніми Соборами. Згідно з ними, ніхто з мирян – ні чоловік, ні жінка – туди входити не може, тільки священнослужителі. П'ято-Шостий Вселенський (Трульський) собор визначив: «Нікому з усіх, що належать до розряду мирян, нехай не буде дозволено входити всередину священного вівтаря. Але, за якимось найдавнішим переданням, зовсім не забороняється це владі та достоїнству царському, коли захоче принести дари Творцю» (правило 69).

Єпископ Никодим (Мілош) дає цій постанові такий коментар: «З огляду на таємничість принесеної у вівтарі безкровної жертви, було заборонено з найдавніших часів у церкві входити до вівтаря всякому, хто не належав до кліру. "Вівтар призначений тільки для священних осіб", – ось загальне правило Церкви, як Східної, так і Західної. Трульські отці це лише узаконюють. У XII столітті було порушено питання про те, чи може монах (звичайно, котрий не належить ще до кліру) ввійти у вівтар, причому Патріарх Константинопольський Миколай у своїй першій канонічній відповіді висловлює думку, що ченцеві не варто забороняти вхід у вівтар через повагу до чернечого чину, але тільки тоді, коли треба запалювати свічки і лампади. З цього видно, як строго дотримувався припис цього правила; це і повчально з того погляду, як варто було би звертати на це увагу і тепер, і завжди. Правило допускає виняток тільки для царської особи, до того ж на підставі якогось древнього передання, коли імператор побажає принести Богові дар. Те, що цей звичай існував набагато раніше цього Собору, і що, отже, був дійсно древнім, свідчать такі слова імператора Феодосія Молодшого, що містяться в актах Третього Вселенського Собору: "Ми, які завжди оточені потрібним числом державних зброєносців, і яким не личить бути без зброєносців, коли, однак входимо в храм

Божий, залишаємо поза храмом зброю і навіть знімаємо з голови діяду імператорської величності; коли ж приносимо дари, вступаємо у святий вівтар, причому після принесення залишаємо його і займаємо належне нам місце". Те ж саме розповідає Феодорит про імператора Феодосія Великого, який, після певного публічного покаяння, накладеного на нього св. Амвросієм, увійшов у храм і потім, коли настав час принесення, увійшов у святий вівтар, щоб і йому, за звичаєм, принести Богові дари. Подібне свідчення знаходимо і в історика Созомена. Цей звичай дотримувався в Православній Церкві в усі наступні віки, так що царям завжди дозволено було входити у вівтар, і біля вівтаря як Божим помазанікам причащатися, нарівні зі священнослужителями».

Як бачимо, правила не дозволяють входити у вівтар і залишатися там нікому, крім тих, хто звершує Службу. Навіть царі після принесення дару Богові повинні залишити його. На жаль, це правило тепер часто не виконується. Через це у вівтар привносятся багато суєти. Зникло благоговійно-трепетне усвідомлення присутності в місці, де відбувається величне таїнство – Євхаристія.

Також Лаодикійський собор прийняв 44-те правило: «Не подобає жінці до вівтаря входити». Єпископ Никодим (Мілош) пише: «Нагадуючи в тлумаченні цього правила про заборону входити до вівтаря всякому мирянину взагалі, каноніст Зонара додає, що тим більше це має бути заборонено жінкам, у яких, незалежно від їхньої волі, бувають кровотечі».

Та трапляються випадки, коли в жіночих монастирях із благословення правлячого архієрея дозволяється літнім черницям нести послух у вівтарі (наприклад, прибиранні).

Священник Андрій ХРОМЯК, настоятель парафії Великомученика Юрія Переможця в с. Жабка Ківерецького деканату

Освятити поклонного хреста в Жабці

З благословення митрополита Луцького і Волинського Михаїла в цьому селі Ківерецького деканату відбулось освячення символа нашої віри на вулиці Козацькій.

8 жовтня чин відправили настоятель місцевої парафії Великомученика Юрія Переможця священник Андрій Хромьяк та протоієрей Василь Мураль із сусіднього Прилуцького.

У душпастирському слові о. Василь розповів про значення хреста Христового у житті православних, його важливості для нашого спасіння.

Подякувавши жителям села за те, що вони долучилися до спорудження цього хреста, о. Андрій вручив благословенні митрополіч

грамоти депутату Прилуцької сільради Людмили Нарушевич, активним парафіянам Ігореві Сінкусу та Ользі Кость.

Собор став частиною літературного фестивалю

Римований акафіст Пресвятії Богородиці перед Її образом «Нерушима Стіна» прозвучав 8 жовтня у нижньому храмі Свято-Троїцького кафедрального собору в рамках Міжнародного поетичного фестивалю «Меридіан Луцьк – 2017».

Його відправив голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко. Він та автор акафіста Віктор Гребенюк, літредактор цього підрозділу, член Спільноти християнських письменників, розповіли шанувальникам духовної поезії про історію

та особливості жанру. Грецькі вірці акафістів були римованими, поетичними, проте на Русі-Україні лише в наші часи стараннями В. Гребенюка і його послідовників нові акафісти створюються саме такими.

У проповіді о. Віталій зазначив, що в цьому акафісті переважають воєнні мотиви. Ми повинні передусім боротися зі своїми гріхами, воювати з «духами злоби» – невидимими ворогами, але не випускати з уваги, що наша земна Вітчизна в небезпеці, тож маємо боронити її і від ворогів видимих, зазначив душпастир.

Віктор Гребенюк подякував організаторам фестивалю, що до його програми на прохання митрополита Луцького і Волинського Михаїла внесено церковний вір.

Храмове свято в замку Любарта

9 жовтня, в день апостола і євангеліста Йоана Богослова, митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну Літургію на рештках однойменного храму, що в замку Любарта обласного центру, з нагоди престольного празника.

У проповіді архієрей нагадав про значення любові, якої навчав улюблений учень Спасителя. Саме в Євангелії від Йоана знаходимо визначення справжньої любові, яку являє Господь. Тож високопреосвященний закликав любити свою сім'ю, близьких, Батьківщину. Бо під натиском сучасних тенденцій це поняття, на жаль, багато хто зводить до чогось спрощеного чи матеріального. Тим часом кожен насамперед для себе повинен відповісти, щό для нього є любов, вважає владику.

Із керуючим єпархією молилися, зокрема, декан монастирів архімандрит Константин (Марченко), намісник Хресто-воздвиженської обителі ієромонах Никодим (Смілий), начальник відділу охорони культурної спадщини управління культури міськради Петро Троневиц, дирекція луцького державного історико-культурного заповідника.

Нагадаємо, у травні цього року владику Михаїл, відправивши на цих руїнах чин відновлення церкви, дав благословіння опікуватися Божим домом ченцям відродженого монастиря Воздвиження хреста Господнього. Тож тут започатковано регулярні Богослужіння.

Церкву Йоана Богослова збудували в 1170-х роках, за князювання Ярослава Ізяславича. У XIII ст. в документах святиня вже згадується як собор.

Після підписання Берестейської унії храм стає уніатським, адже тодішній луцько-острозький єпископ Кирило (Терлецький) був прихильником єднання з Римом.

У 1775 р. владику Сильвестр (Рудницький) зініціював відбудову славного собору. Стіни княжого храму розібрали до рівня землі, але раптова смерть архієрея зупинила роботу. Божий дім не відновили. Збереглася лише та частина, яка до того часу пішла під землю і яку розкопали археологи у 80-х роках XX ст.

Стеблі: підбадьорили завершити зведення церкви

9 жовтня, в день пам'яті апостола і євангеліста Йоана Богослова, в цьому селі на Ковельщині відсвяткували перший престольний празник у п'яту річницю початку будівництва храму. Районний декан протоієрей Іван Бонис, який привіз ковчежець із частинками мощей великомучениці Варвари, святителів Луки Кримського та Ігнатія (Брянчанінова), очолив Божественну Літургію.

З ним служила настоятель парафії священник Микола Качмар, інше духовенство благочиння.

У селі Стеблі раніше ніколи не було Божого дому. Як зазначено на сайті *Cerkva-kovel.com.ua*, нині споруда готова до покрівельних робіт, тож настоятель закликає громаду й усіх небайдужих швидко закінчити цей етап зведення святині.

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Іов (Кондзелевич). Одвірки царських і дияконських врат, 1696 р. Дерево, левкас, темпера, сріблення. Походять зі Свято-Троїцької церкви с. Городище-1 Луцького районного благочиння. Зберігається у Музеї волинської ікони.

Українські іконостаси XVII–XVIII ст., які дійшли до нашого часу, свідчать про те, що в цей період закріпилася традиція декорування одвірків царських і дияконських врат розписами. Одвірки були плоскими, і це визначило їхню іконографію: ростові зображення ангелів та святих, що належали до різних чинів святості, – на бічних частинах (іноді по дві постаті на одній площині), поясні – на бічних частинах наверх, ангели, образи «Спас Нерукотворний», «Христос Емануїла», Бога Отця, голуба як Духа Святого та ін. – у наверхш. Створюючи композиції, майстри розгортали постаті зображених осіб у три чверті, і тоді їх добре бачили присутні на службі, або фронтально, оскільки самі площини одвірків обернені одна до одної.

Яскравим прикладом утілення цієї традиції на Волині є одвірки царських і дияконських врат 1696 р. роботи Іова (Кондзелевича). Дату встановлено А. Квасюком, зав. реставраційною майстернею Волинського краєзнавчого музею, під час реставрації.

Одвірки прямокутні з аркоподібним завершенням. На широких бічних частинах царських врат зображено святих Іоан Златоуста (ліворуч) та Василя Великого (праворуч). На півкруглих завершеннях у верхній частині – св. Миколай (зліва) та св. Григорій Богослов (справа), вгорі – образ Спас Нерукотворного. Під зображенням Іоана Златоуста намальовано картуш із датою «АХС» – 1696. Василій Великий та Іоан Златоуст

представлені і як автори Літургії, що здійснюється у вітарі, і як святителі, що самі правлять цю службу. Зображення святителів Миколая і Григорія Богослова над головами Василя та Іоана не випадкове. Всі чотири фігури є центральними персонажами святицького чину, що розташовувався в абсиді храму. Образ Спас Нерукотворного вгорі одвірків царських врат важливий у літургійному контексті. Тканина плата – це образ матеріального світу, освяченого присутністю Ісуса Христа. Лик Спасителя, що проступає на тканині, уподібнюється тілу Христовому в евхаристичному хлібі.

На одвірках південних дверей намальовані архангели Рафаїл та Уриїл зі знаряддями страстей Ісуса Христа, над ними – серафими, обернені ликами один до одного. У центрі арки – Спаситель як Ангел Великої Ради.

Зображення архангелів у дияконських одежах нагадує про порівняння дияконів з небесними вісниками, що зустрічаються у древніх тлумаченнях на Літургію. Ісус Христос як Ангел Великої Ради представлений у вигляді юнака з крилами за спиною і розпростертими руками. Білий далматик Ісуса, що символізує чистоту та безплотність духа, хрестоподібно оперезаний ораєм, як в іподиякона. Тим самим підкреслюється літургійне призначення дверей – дияконське. Під час проскомидії диякон в ектенії просить у Господа «Ангела миру, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших». При написанні образів архангелів Кондзелевич дотримувався положень Священного Писання щодо зображення самих ангелів: малювати їх з красою богоподібною,

вищою за людську. Ангели на одвірках – юні й прекрасні, адже юність є символом безсмертя і краси у Християнстві.

На одвірках північних дверей зображені архидиякон Стефан та Лаврентій, над ними – серафими, обернені ликами один до одного. У центрі арки – голуб як Дух Святий.

Іконографія дияконів Стефана і Лаврентія не тільки пов'язана з дияконським призначенням бічних відділень вітаря. Вона продовжує тему літургійного предстояння ангелів, чий образ утілюють диякони під час богослужіння. Особливе значення набуває кадильниця в руках Стефана, яка нагадує як про старозавітне служіння Скинії, так і про вознесіння пахоців у Небесному Єрусалимі. Зображення цих архидияконів також присвячується невинній смерті праведників, адже вони показали істинний взірєць служіння Господу, віддавши своє життя за християнську віру. У правій руці Лаврентія тримає велику темну решітку з цвяхами – знаряддя своїх мук. У лівій руці Стефана – три камені, знаряддя своєї смерті.

Створюючи образи на одвірках, Іов (Кондзелевич) показав себе як неперевершений живописець, що досконало володів технікою іконопису. Для нього – ченця – творчість була співзвучна молитві. За допомогою фарб він прагнув передати величчю небесну красу, що відкрилася земному погляду. Твори майстра відзначені особливою вишуканістю й ліричністю образів, витонченістю і впевненим малюнком, благородством тональних переходів, умінням надати колориту світлоносності.

Тетяна ЄЛІСЄВА,
завідувач Музею волинської ікони

РАДИМО ПРИДБАТИ

Випущено епархіяльний настінний календар на 2018 рік

Календар, який підготував видавничий відділ епархії «Ключі», зокрема відображає особливо шановані на Волині свята й пам'ятні церковні дні.

У виданні календаря посприяв Центр хірургії ока Професора Загурського.

Придбати його можна у книгарні-бібліотеці «Ключі» (Луцьк, просп. Волі, 2 – біля обласної юнацької бібліотеки), у храмах і монастирях епархії.

Вийшла електронна книга християнських новел

Нова збірка Віктора Гребенюка «Ефект Вертера» та інші новели з'явилася в Мультимедійному видавництві Стрельбицького, що в Києві. Це сорок коротких динамічних оповідань із несподіваними закінченнями.

Дія відбувається у різні часи із дуже різними людьми, серед яких чимало читачів, можливо, впізнають і себе.

Ефектом Вертера називається особливий, переважно руйнівний вплив мистецтва і ЗМІ: люди чинять у житті те, що почерпнули з книги, фільму, телепередачі. Твори ж В. Гребенюка – літредактора інформаційно-видавничого центру епархії, члена Спільноти християнських письменників – мають вплив лише позитивний: збадьорують, зміцнюють, змушують замислитися.

Це друга книжка цього автора в електронному форматі, перша – «Тетрамерон» – вийшла там же у червні цього року.

Придбати збірки Віктора Гребенюка можна в супермаркеті електронних книг «Andronit» та інших інтернет-ресурсах і читати на комп'ютері, планшеті, айпеді тощо.

СВЯТИНИ ВОЛИНИ

У МАР'ЯНІВЦІ НА ГОРОХІВЩИНІ ОСВЯТИЛИ НОВИЙ ХРАМ

Чин освячення та Божественну Літургію в новозбудованій церкві Мучениць Віри, Надії, Любові та Софії очолив митрополит Луцький

і Волинський Михаїл 30 вересня, у день цих свят.

Парафія Київського Патріархату тут діє із 1993 р., розповів інформаційній службі єпархії настоятель громади протоієрей Володимир Комарницький. Молилися у тимчасовій церкві Апостолів Петра і Павла. Приміщення було невідповідне, руйнувалося, тож у 1995 р. засновано Божий дім, спорудження якого завершили тільки цього року.

На завершення Богослужіння архієрей зазначив: сьогодні споглядаємо на плоди своїх рук. Можемо звершувати молитву у своєму храмі, який ми ж і збудували. Господь оцінює наші старання і діяння, бачить, коли закладаємо добру основу на майбутні справи. «Це і є наші шляхи до Царства Небесного», – підсумував високопреосвященний. Наші добрі діла, помисли і є тією дорогою до спасіння.

Окрім о. Володимира, разом із владикою служили горохівський декан протоієрей Андрій Сидор, інше духовенство – місцеве та зі Львівської єпархії. У Відправі також взяли участь, зокрема, голова райради Тарас Щерблюк та селищний голова Микола Шеремета.

За даними з Вікіпедії, Мар'янівку засновано у XVIII ст. Тоді це була польська колонія Мусін. У 1921 р. вона отримала статус села, а вже за радянських часів – селища.

Ольга ВЕРЕМЧУК,
Світлина інформаційної служби єпархії

ДУХОВНЕ ПІДНЕСЕННЯ В ГІРЦІ ПОЛОНЦІ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 1 жовтня здійснив чин оновлення іконостаса та очолив Божественну Літургію в церкві Архистратига Михаїла, що в с. Гірка Полонка Луцького районного деканату. Торжество відбулося з нагоди відпустового свята на честь оновлення (освячення) храму Воскресіння Господнього в Єрусалимі (Воскресеніє словущее) та дня села.

У проповіді високопреосвященний зауважив, що людина завжди тягнеться до прекрасного, адже у своїй свідомості вона пам'ятає рай і прагне до нього. Наситившись матеріально, душа хоче бачити на землі небо. «А небо на землі – це храм», – наголосує архієрей, тому людина у церкві переживає стан піднесення. І вся ця краса повинна спонукати її до добрих діянь. Адже коли біля нас усе чисто, то соромно викинути сміття просто на вулиці. А коли брудно, «то викинеш – і совість не замучить».

За словами декана і настоятеля парафії протоієрея Володимира Присяжнюка, той день і попередні можна назвати седмицею духовного піднесення в Гірці Полонці. У цьому Божому домі з 23 вересня перебувала копія чудотворної Піддубцівської ікони Божої Матері з с. Гаразджа, перед якою проводили богослужіння. Образ датується XVII ст., коли шляхетський рід Гулевичів, який проживав на Волині, пожертвував її в монастир Різдва Пресвятої Богородиці у Піддубцях. Після цього було зафіксовано чимало випадків зцілення після молитов перед нею.

Крім архієрея, відпустове свято розділило духовенство благочиння, зокрема, настоятелі Свято-Михайлівських церков, багато мирян.

А щодо відзначення свята оновлення Єрусалимського храму в гіркополонківській парафії

– історія така. Одним із найдавніших монастирів поблизу Луцька була обитель Воскресіння Господнього біля містечка Полонного. Перша літописна згадка про цю місцевість відноситься до 1150 р., наступну маємо з 1262-го, коли в монастирі прийняв чернечий постриг Войшелк, син литовського князя Мендовга.

Тут, де нині височіє храм Архистратига Михаїла в с. Гірка Полонка, князі вибудували чернечу святынню. Вона виростала на гірці острівця серед заплави річки Черногузки, відтак стала та місцевість називатись Монастирською Гіркою. Відомо, що в монастирі спасався благочестивий Григорій, про святість якого було відомо в усіх землях Русі-України. Знаємо також, що церква мала благодатну ікону Божої Матері, до якої щороку приходили поклонитись і духовно зцілитися тисячі вірних.

Після унії 1596 р. монастир Воскресіння Господнього занепадає, ченці залишають обитель, а храм стає парафіальним для с. Гірки. Опис майна з 1885 р. свідчить: церква дерев'яна, однобанна, покрівля залізна. У ній було немало цінних предметів сакрального українського мистецтва.

У 1943 р. храм загинув у вогні. Після війни на місці монастирської церкви вірними Гірки Полонки споруджено нову, яку освятили на честь Архистратига Михаїла. Тож усяка згадка про монастир Воскресіння Господнього стерлась у пам'яті народу. І щоб відновити її, 2010 р. тоді ще архієпископ Михаїл благословив щороку знову проводити свято, вже як відпустове.

Ольга ВЕРЕМЧУК, прот. Віталій СОБКО,
Світлина інформаційної служби єпархії

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

У ЛУЦЬКУ ПОХОВАЛИ ОСТАНКИ РОЗСТРІЛЯНИХ В'ЯЗНІВ

12 жовтня у дворі Замкового Свято-Архангельського чоловічого монастиря (колишня Луцька тюрма) відбувся чин похорону та погребіння 107 ув'язнених, переважно свідомих українців, яких тут знищили органи НКВС 23 червня 1941 р. Богослужіння очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

У відправі взяли участь: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, намісник обителі ігумен Святополк (Канюка) з братією, духовенство кафедрального собору Святої Трійці, викладачі та студенти Волинської православної богословської академії, представники інших конфесій, очільники місцевої влади, громадськість.

Сьогодні ми згадуємо той час, коли панувала інша система цінностей, яка породила державу без Бога, сказав у слові владика. Ця система визначала людей, як біомасу. Віруюча ж людина ставиться до іншої як до образу і подоби Божої, ставиться з милосердям, шаную і повагою.

Високопреосвященний нагадав причини, чому українці в своїй історії мають стільки трагічних сторінок, закликав робити правильні висновки й гуртуватися в захисті України від російського агресора, який нині продовжує зlodіяння комуністичного режиму.

Напередодні, 11 жовтня, у монастирі лучани прощалися з невинно вбитими. Декан протоієрей Михайло Онищук та інші душпастирі обласного центру ввечері протягом чотирьох годин правили заупокійні літії. Розстріляних окупантами вшанували вихованці ВПБА, представники влади, інші небайдужі віряни.

Перед служінням чину похорону в монастирському храмі Новомучеників і сповідників XX століття декан монастирів єпархії

архімандрит Константин (Марченко) разом із монахами у священному сані провів Божественну Літургію.

У перші дні після нападу гітлерівської Німеччини на Радянський Союз органи НКВС одержали наказ знищити всіх в'язнів у тюрмах Західної України. Луцька тюрма, яка знаходилась у колишньому монастирі бригадок, на жаль, не стала винятком.

Довгий час не вдалося знайти місцезнаходження останків. Одне місце археологи виявили в червні 2017-го перед брамою теперішнього монастиря, в колишній ямі від німецького снаряда.

Ольга ВЕРЕМЧУК,
Світлина інформаційної служби єпархії

ПАЛОМНИЦТВА

СВЯТИНІ КЕРКІРИ

Кожен із нас при плануванні своєї відпустки виставляє власні пріоритети. Мабуть, для більшості найбажанішою є поїздка на море та сонячні ванни, для деякого – туристичні походи в гори, ще для когось – відвідини дорогих серцю людей. А ми пропонуємо читачам здійснити незвичайну прощу – поїхати в гості до святителя Спиридона Тримифунтського на один із найзеленіших грецьких островів Керкіра (Корфу), що в Іонічному морі.

Саме там в однойменному місті у церкві Святого Спиридона на вулиці, яка носить його ім'я, покояться мощі цього великого угодника Божого, небесного покровителя острова, привезені сюди в 1456 р. з Константинополя. Їхньою особливістю є те, що тіло святого має незмінну температуру – 36,6 градуса, у нього росте волосся та нігті, одяг зношується, а оксамитові тапочки-черевики стоптуються. Тому облачення святителя кожні півроку міняється на нове, розрізається на невеличкі частинки та роздається вірним.

Із життя святителя Спиридона можна довідатися про низку чудес: появу дощу під час засухи, воскресіння власної дочки, зцілення імператора Констанція, воскресіння немовляти та його матері, спасіння засудженого до смерті друга, співангелів на богослужінні, напоумлення злодіїв тощо. Але, мабуть, найбільш відомим є його доказ про єдність Святої Трійці на I Вселенському Соборі в місті Нікея: по молитві святого із плінфи (цеглини), яку він тримав у руці, піднявся вогонь, потекла вода, а глина залишилася в долоні. Саме із плінфою в руці та у простій пастушій шапці, сплетеній із лози, він дуже часто зображається на іконах.

Святитель Спиридон проявляє свою велику людинолюбність і тепер. До нього молитовно звертаються в пошуках і купівлі житла, для достатку та благополуччя в домі, успішного пошуку роботи, вдалої торгівлі, у дорозі, про здоров'я та зцілення, за дітей, у голоді, духовних немочах і побутових потребах, при утиску недругами та за віру, при падежу худоби.

Недалеко від церкви Святого Спиридона, на сусідній вулиці, знаходиться храм ще одного учасника того ж Нікейського собору – Святителя Миколая Чудотворця. У ньому зберігаються частинки його мощей, а також апостола Андрія, великомученика Пантелеймона і святого Лазаря Чотириденного.

Кафедральний собор Богородиці в печерах «Панаягія Спеліотіса» є головним храмом міста.

Тут, поруч із вівтарем, стоїть срібна рака з мощами візантійської імператриці Феодори, привезені сюди одночасно з мощами святого Спиридона. Вона відома тим, що, будучи при владі, відновила іконошанування та запровадила святкування Торжества Православ'я, яке щорічно звершується Православною Церквою в першу неділю Великого посту.

Саме на цьому острові в іконних лавках можна побачити дуже цікавий образок: поруч зображені святителі Спиридон, Миколай та свята Феодора, яких так люблять і шанують керкірці.

Найближче до храму Спиридона, на цій же вулиці, знаходиться церква Святих Елефтерія та Анни, матері Пресвятої Богородиці, в якій зберігаються частини мощей мученика Якова Персянина, великомучениці Катерини, святого Меркурія й інших угодників.

Окрім того, у місті, населення якого приблизно 40 тис. осіб, є ще низка інших храмів: Богородиці чужоземців (кошишньої парафії некорінних

жителів Корфу), Йоана Хрестителя, Антонія Великого, Георгія, апостолів від 70-ти Ясона та Сосипатра (учнів ап. Павла) тощо.

За декілька кілометрів від міста, на невеличкому клптику землі, омитою зусібіч водою та поєднаному із сушею лише вузьким бетонним пірсом, розміщується монастир із мініатюрною білосніжною церквою на честь Влахернської ікони Божої Матері. Тут і сьогодні можна прикладитися до чудотворного списку (копії) цієї реліквії.

А за 500 м від храму здійснюють посадку та зліт літаки з різних куточків Європи на смугу міжнародного аеропорту Керкіри «Іоанн Каподистрія», названому на честь першого президента незалежної Греції. Туристи спостерігають за ними, зручно вмовившись на сусідньому пірсі.

Отож, якщо у Вас є можливість і бажання

побувати на Корфу, сміливо вирушайте. Адже на цьому чудо-острові Ви не тільки зможете поплавати в чистих, прозорих лазурно-смагдкових водах Іонічного моря, позасмагати на теплому сонечку, помилуватися горами та поласувати екзотичним фруктом кумкватом (китайським апельсином), який у Європі росте тільки тут, але неодмінно відчуде на собі опіку Спиридона, Феодори, Миколая й інших святих. Можливо, вам дадуть неочікувану знижку в магазині чи на додачу до куплених іконок подарують ще одну. А може, в тиші готельного номера несподівано пролунає мелодія Вашого мобільного телефону і на тому кінці Вам запропонують хорошу роботу вдома, в Україні...

Олександра ТОЦЬКА
Світлина з інтернету та авторки.

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

РОЗПОЧАЛОСЯ СВЯТКУВАННЯ 400-ЛІТТЯ ХРЕСТОВОЗДВИЖЕНСЬКОГО БРАТСТВА

З нагоди ювілею 27 вересня, в день Воздвиження хреста Господнього, в Луцьку відправили Божественну Літургію у братському храмі, відбулися хресний хід та урочистий захід у Волинській православної богословської академії. Торжество очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

Відзначення 400-ліття братства організують: Управління епархії, ВПБА, ГО «Луцьке Хрестовоздвиженське братство (відроджене)», Управління культури ОДА, Департамент культури міськради, Волинський краєзнавчий музей, Музей історії Луцького братства.

Під час Служби Божої у Воздвиженській церкві владику виголосив проповідь. Він нагадав про важливість споглядання на хрест. Для віруючої людини це нагадування про подвиг нашого Спасителя, який помер за нас і таким чином викупив нас від гріха. Хрестик, який ми носимо, – «це не перепустка до Царства Небесного, – підкреслив високопреосвященний, – це нагадування, якою дорогою треба йти, щоб увійти в Царство Небесне».

Учасники Відправи вшанували спочилих братчиків. Після традиційної процесії навколо храму у крипті під ним (підземній усипальниці) з останками мученика Данила Братковського та інших членів братства духовенство відслужило заупокійну літню.

Цього ж дня провели хресну ходу від храму Воздвиження хреста Господнього до кафедрального собору Святої Трійці. Відтак у Волинській православної богословської академії розпочався урочистий захід з нагоди 400-ліття Хрестовоздвиженського братства.

Зокрема, під час зібрання братчиків привітав керуючий епархією. У своєму слові він поділився радістю, що громада розвивається і більше цінує свою історію та культуру. Адже цей ювілей є нагадуванням про християнські, патріотичні та культурні цінності, які нас об'єднують, переконує владику.

У заході взяли участь інші священнослужителі, викладачі та вихованці ВПБА, голова братства Андрій Бондарчук, представники влади, навчальних закладів та громадськості.

28 вересня роботу розпочала Міжнародна наукова конференція «Луцьке Хрестовоздвиженське братство – інституційний розвиток та місце в суспільному русі України і Білорусі». У ній взяли участь, зокрема, митрополит Михаїл, канцлер епархії протоієрей Микола Цап, намісник братського монастиря Воздвиження хреста Господнього ієромонах Никодим (Смілій) та настоятель однойменної луцької парафії протоієрей Василь Ключак, голова братства А. Бондарчук.

Наступного дня, 29 вересня, конференція продовжила роботу у Музеї історії Луцького братства, де також відбулася презентація 5-гривневої ювілейної монети Національного банку України «Луцьке Хрестовоздвиженське братство. 400 років».

Протягом наступних місяців відбудуться й інші події в рамках відзначення ювілею: представлення немаркованого художнього конверта «400 років Луцькому братству (1617–2017)», відреставрованих предметів умуєлювання та церковного оздоблення XVI–XIX ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею «Монастирський інтер'єр в музейній експозиції»; науково-просвітницький захід «„Браття стану рицарського“ – славні імена Луцького братства» з серії «Фундатори Луцького братства»; акція «Подаруй музею твір»; презентація дарунків – художніх портретів засновників і фундаторів братства; реконструкція братського некрополя – усипальниці луцьких братчиків XVII–XVIII ст. (суспільний проект покровових дій); презентація спільного проекту Луцького національного технічного університету та Музею історії Луцького братства «Архітектурний ансамбль Луцького братства в 3D-технологіях» тощо. Анонси цих заходів буде оприлюднено згодом.

Ольга ВЕРЕМЧУК.
Світлина Олександра Котиса, інформаційної служби епархії

